

YOUTHECO

Eco-entrepreneurship and development of Green sector skills for inclusive Employment of NEETs and women

**Φροντίδα με
βάση το
δάσος**

**Co-funded by the
European Union**

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Πίνακας Περιεχομένων

1 Εισαγωγή Ενότητας.....	3
2 Μαθησιακά αποτελέσματα.....	3
3 Γενική επισκόπηση	4
3.1 Τα δάση του κόσμου - τρέχουσα κατάσταση	4
4 Απειλές για τα δάση.....	8
4.1 Σημασία των δασών για το κλίμα και το περιβάλλον	8
4.2 Κλιματική αλλαγή.....	8
4.3 Πυρκαγιές	9
4.4 Deforestation.....	9
Εικόνα 5: Συνέπειες αποψίλωσης των δασών, Φωτογραφία από τον Dave Herring στο Unsplash	10
5 Τι μπορούμε να κάνουμε για να προστατεύσουμε τα δάση;	11
6 Δράσεις και πολιτικές.....	13
6.1 Δράσεις.....	13
6.2 Ειδικές πολιτικές της Νέας δασικής στρατηγικής της ΕΕ για το 2030	14
7 Ζητήματα	16
8 Καλές πρακτικές	18
8.1 Careforest Project.....	18
8.2 WECAN – Women’s Earth and Climate Action Network, International has an initiative Amazon Women for forests.....	18
8.3 Forests for Future	19
9 ΑΝΑΦΟΡΕΣ:	21

1 Εισαγωγή Ενότητας

Αυτή η ενότητα αποτελεί μέρος του πακέτου Youth Eco Training που είναι διαθέσιμο σε 6 γλώσσες (Αγγλικά, Γερμανικά, Ελληνικά, Μαλτεζικά, Σλοβενικά, Πολωνικά). Το Youth Eco Training Package είναι ένα εκπαιδευτικό μάθημα για εργαζόμενους και εκπαιδευτικούς για νέους που περιλαμβάνει ενότητες για τη φροντίδα με βάση τα δάση, τη μείωση των αποβλήτων, την κοινωνική γεωργία, την παροχή ενέργειας, την αστική πράσινη φροντίδα, τον οικοτουρισμό και την πράσινη επιχειρηματικότητα. Το Εκπαιδευτικό Πακέτο συνοδεύει μια ηλεκτρονική εργαλειοθήκη ανοιχτών πόρων για νέους που περιλαμβάνει δραστηριότητες, κουίζ και μελέτες περιπτώσεων για τα θέματα που αναφέρονται παραπάνω.

Το Εκπαιδευτικό Πακέτο βρίσκεται στο Επίπεδο 5 του ECF, το οποίο μετά από διαβούλευση με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς κρίθηκε ότι είναι το κατάλληλο επίπεδο για αυτό το Εκπαιδευτικό Πακέτο.

Επίπεδο 5	Ολοκληρωμένες, εξειδικευμένες, πραγματικές και θεωρητικές γνώσεις σε ένα πεδίο εργασίας ή σπουδών και επίγνωση των ορίων αυτής της γνώσης	Μια ολοκληρωμένη σειρά γνωστικών και πρακτικών δεξιοτήτων που απαιτούνται για την ανάπτυξη δημιουργικών λύσεων σε αφηρημένα προβλήματα	Άσκηση διαχείρισης και επίβλεψης σε πλαίσια δραστηριοτήτων εργασίας ή σπουδών όπου υπάρχει απρόβλεπτη αλλαγή. επανεξέταση και ανάπτυξη της απόδοσης του εαυτού και των άλλων
------------------	---	--	--

Η ενότητα που βασίζεται στα δάση παρουσιάζει τα δάση ως οικοσυστήματα, τη βιοποικιλότητά τους και τη διαστολή τους σε όλο τον κόσμο. Η ενότητα περιγράφει τη σημασία τους για το κλίμα γενικά καθώς και τον αναμφισβήτητο ρόλο τους στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής. Πολλά δάση του κόσμου κινδυνεύουν από διαφορετικούς παράγοντες. Αυτή η ενότητα ευδοκιμεί για να αναδείξει τους πιο σημαντικούς κινδύνους παράλληλα με πιθανές λύσεις σε διαφορετικά επίπεδα. Ορισμένες από τις αναφερόμενες ενέργειες πραγματοποιούνται ήδη. Μερικά από αυτά σχεδιάζονται για το εγγύς ή το μακρινό μέλλον. Εμείς, ως άτομα, μπορούμε να συμβάλουμε σε ένα πιο βιώσιμο μέλλον για τα δάση επίσης και σε αυτήν την ενότητα, υπάρχουν μερικές συμβουλές και προτάσεις για το πώς μπορεί κανείς να λάβει μέρος και να κάνει μια αλλαγή.

2 Μαθησιακά αποτελέσματα

Μετά την Ενότητα 3, οι εκπαιδευόμενοι με νέους θα πρέπει:

- Να έχουν γενική κατανόηση των δασών ως οικοσυστήματος και της βιοποικιλότητάς τους.
- Κατανόηση του ρόλου των δασών στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής.
- Αξιολόγηση πολιτικών σχετικά με την παρακολούθηση των δασών, τις δασικές πυρκαγιές και την αποψίλωση των δασών.

- Εμπνευστείτε για να οδηγήσετε τους νέους στην ανάληψη δράσης συμμετέχοντας στις δραστηριότητες που στοχεύουν στη φροντίδα των δασών.

3 Γενική επισκόπηση

3.1 Τα δάση του κόσμου - τρέχουσα κατάσταση

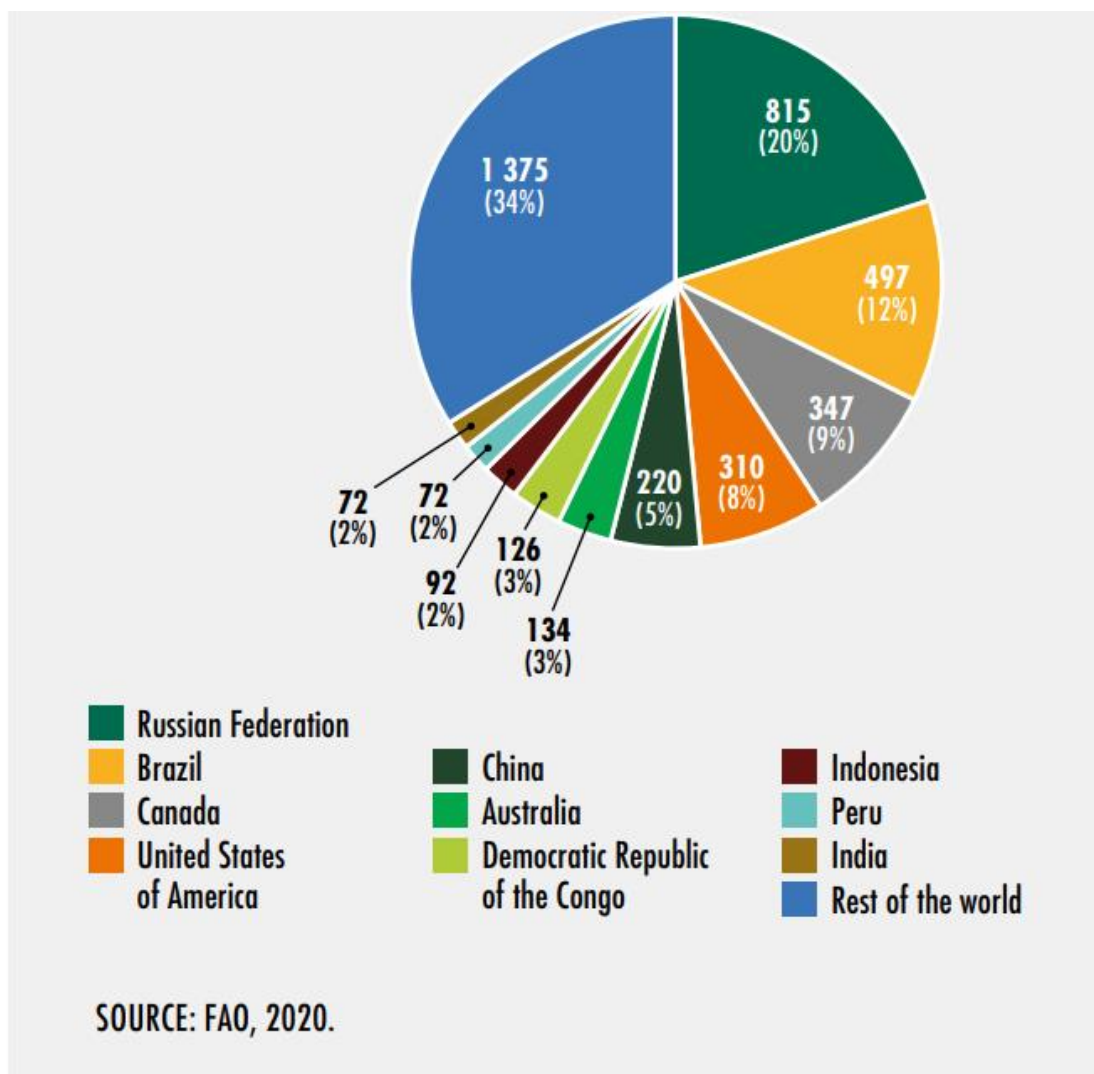
Ο ορισμός του δάσος αποδείχθηκε δύσκολος και δεν είναι ενιαίος. Συνήθως, η λέξη δάσος συνδέεται με δέντρα και συγκεκριμένα είδη ζώων. Όμως, η πραγματικότητα είναι πολύ πιο περίπλοκη από αυτό. Ψάχνοντας στη βιβλιογραφία, μπορεί να βρείτε πολλούς διαφορετικούς ορισμούς, λαμβάνοντας υπόψη διαφορετικούς παράγοντες όταν ορίζετε ποια συγκεκριμένη περιοχή είναι δάσος. Ο FAO (Τρόφιμα και Γεωργία των Ηνωμένων Εθνών) ορίζει το δάσος ως:

“Γη που εκτείνεται σε περισσότερα από 0,5 εκτάρια με δέντρα άνω των 5 μέτρων και κάλυψη θόλου άνω του 10 τοις εκατό, ή δέντρα ικανά να φτάσουν αυτά τα κατώφλια in situ. Δεν περιλαμβάνει γη που χρησιμοποιείται κατά κύριο λόγο σε γεωργική ή αστική χρήση (FAO, 2020).”

Σε παγκόσμια κλίμακα, τα δάση καλύπτουν το 31% της έκτασης, εκ των οποίων το 49% είναι σχετικά άθικτο. Τα δάση δεν είναι εξίσου κατανομημένα σε όλο τον κόσμο. Περισσότερα από τα μισά δάση του κόσμου βρίσκονται σε πέντε χώρες (Βραζιλία, Καναδάς, Κίνα, Ρωσική Ομοσπονδία και Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής) (FAO, 2020).

Η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση καλύπτεται κατά 43,1% από δάση (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2021). Πάνω από το ήμισυ της εθνικής χερσαίας γης που καλύπτεται από δάση βρίσκεται σε πέντε κράτη μέλη: Φινλανδία (66%), Σουηδία (63%), Σλοβενία (58%), Εσθονία (54 %) και Λετονία (53 %) (Eurostat, 2023).

Τα δάση απαντώνται στους τέσσερις κύριους κλιματικούς τομείς (βόρειο, εύκρατο, υποτροπικό και τροπικό).

Σχήμα 1: Παγκόσμια κατανομή των δασών που δείχνει τις δέκα χώρες με τη μεγαλύτερη δασική έκταση, το 2020 (εκατομμύρια εκτάρια και % του παγκόσμιου δάσους). Πηγή: <https://www.fao.org/state-of-forests/en/>

Σημασία των δασών

Τα δάση είναι απαραίτητα για πολλές ανθρώπινες ανάγκες. Η βιοποικιλότητά τους είναι πλούσια, προσφέρουν χώρο για αναψυχή, ρύθμιση του νερού και προστασία του εδάφους. Είναι προμηθευτές ξυλείας και άλλων δασικών προϊόντων εκτός ξύλου. Είναι σημαντικά για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και για τον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η δυνατότητα των δασών να παρέχουν αυτές τις οικοσυστημικές υπηρεσίες εξαρτάται από τη δασική έκταση και τη δασική κατάσταση. Τα μεγαλύτερα δάση και σε καλή κατάσταση έχουν μεγαλύτερες δυνατότητες να μας παρέχουν περισσότερες υπηρεσίες οικοσυστήματος (Eurostat, 2021).

Ένας από τους μεγάλους ρόλους των δασών είναι επίσης ότι αποτελούν κρίσιμο συστατικό του παγκόσμιου κύκλου του άνθρακα. Είναι δυναμικά συστήματα, που απορροφούν και απελευθερώνουν συνεχώς διοξείδιο του άνθρακα. Η δέσμευση άνθρακα είναι μέρος του φυσικού κύκλου του άνθρακα. Είναι η διαδικασία αφαίρεσης του άνθρακα από την ατμόσφαιρα για να

χρησιμοποιηθεί στη φωτοσύνθεση. Αυτή είναι σημαντική διαδικασία για τη συντήρηση και την ανάπτυξη των φυτών και των δέντρων.

Οι άνθρωποι απελευθερώνουν συνεχώς άνθρακα με τη μορφή διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα (με τεράστια χρήση - καύση - ορυκτών καυσίμων - άνθρακα, πετρελαίου και φυσικού αερίου - για τις μεταφορές και άλλους τύπους βιομηχανίας, με αλλαγή χρήσης γης και χρήση ασβεστόλιθου για την κατασκευή σκυροδέματος). Ως αποτέλεσμα, η ποσότητα του διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα αυξάνεται ραγδαία. Τα τελευταία χρόνια η ποσότητα του άνθρακα που απελευθερώνεται από τον άνθρωπο γίνεται πολύ γρήγορη ώστε ο φυσικός κύκλος να διατηρήσει την ταχύτητα απορρόφησης (NOAA, 2019). Όταν ο άνθρακας στην ατμόσφαιρα ξεπερνά την ποσότητα που μπορούν να απορροφήσουν τα δέντρα και άλλοι σημαντικοί παράγοντες στον κύκλο του άνθρακα, ο άνθρακας παραμένει στην ατμόσφαιρα και γίνεται επικίνδυνος και επιβλαβής για την ατμόσφαιρα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την κλιματική αλλαγή.

“Οι ειδικοί στον κύκλο του άνθρακα εκτιμούν ότι οι φυσικές «βυθίσσεις» - διαδικασίες που απομακρύνουν τον άνθρακα από την ατμόσφαιρα - στη γη και στον ωκεανό απορρόφησαν το ισοδύναμο περίπου του μισού διοξειδίου του άνθρακα που εκπέμπουμε κάθε χρόνο τη δεκαετία 2011-2020. Επειδή βάζουμε περισσότερο διοξείδιο του άνθρακα στην ατμόσφαιρα από ό,τι μπορούν να αφαιρέσουν οι φυσικοί νεροχύτες, η συνολική ποσότητα διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα αυξάνεται κάθε χρόνο. Όσο περισσότερο υπερβαίνουμε τι μπορούν να αφαιρέσουν οι φυσικές διεργασίες σε ένα δεδομένο έτος, τόσο πιο γρήγορα αυξάνεται η ατμοσφαιρική συγκέντρωση διοξειδίου του άνθρακα. Στη δεκαετία του 1960, ο παγκόσμιος ρυθμός αύξησης του διοξειδίου του άνθρακα της ατμόσφαιρας ήταν περίπου $0,8 \pm 0,1$ ppm ετησίως. Τον επόμενο μισό αιώνα, ο ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης τριπλασιάστηκε, φτάνοντας τα 2,4 ppm ετησίως κατά τη δεκαετία του 2010. Ο ετήσιος ρυθμός αύξησης του διοξειδίου του άνθρακα της ατμόσφαιρας τα τελευταία 60 χρόνια είναι περίπου 100 φορές ταχύτερος από προηγούμενες φυσικές αυξήσεις, όπως αυτές που συνέβησαν στο τέλος της τελευταίας εποχής των παγετώνων πριν από 11.000-17.000 χρόνια.” (Lindsay, 2023)

Μπορείτε να μάθετε περισσότερα για τον κύκλο του άνθρακα στο βίντεο και το κείμενο κάτω από αυτόν τον σύνδεσμο:

<https://oceanservice.noaa.gov/facts/carbon-cycle.html#transcript>

Από την άλλη πλευρά: Η βιωσιμότητα των δασών τίθεται σε κίνδυνο καθημερινά, καθώς τα δάση ως οικοσυστήματα εκτίθενται σε μια σειρά περιβαλλοντικών, οικονομικών και κοινωνικών πιέσεων. Οι απαιτήσεις της κοινωνίας για φυσικούς πόρους είναι μεγαλύτερες κάθε μέρα. Η κλιματική αλλαγή επηρεάζει επίσης τα δάση. Αυτοί οι παράγοντες ασκούν τεράστια πίεση στην υγεία και την ανθεκτικότητα των δασικών οικοσυστημάτων και επηρεάζουν τη βιοποικιλότητα και την ανθρώπινη ευημερία. Οι ανθρώπινες δραστηριότητες και η διαχείριση έχουν τροποποιήσει περισσότερο από το

96 % των δασών της Ευρώπης, για παράδειγμα (EOX, 2016).

*Εικόνα 2: Φωτογραφία με συνέπειες ανθρώπινης παρέμβασης στο δάσος.
Φωτογραφία από: Jonas Gerlach on Unsplash*

Σε όλο τον κόσμο υπάρχει το 39% των δασών που αναγεννώνται φυσικά και το 7% των φυτεμένων. Ενώ η έκταση των δασών που αναγεννώνται με φυσικό τρόπο έχει μειωθεί από το 1990, η έκταση των φυτεμένων δασών έχει αυξηθεί κατά 123 εκατομμύρια εκτάρια. Ωστόσο, ο ρυθμός αύξησης της έκτασης των φυτεμένων δασών έχει επιβραδυνθεί τα τελευταία δέκα χρόνια (FAO, 2020).

Το δάσος του οικοσυστήματος

Τα κυριότερα και πιο ορατά είδη που ζουν στο δάσος είναι τα δέντρα. Όμως τα δέντρα δεν είναι τα μόνα είδη που δημιουργούν τη βιοποικιλότητα αυτού του οικοσυστήματος. Εκτός από τα δάση, άλλα φυτά ζουν στο δάσος, από τα οποία περίπου το 94% είναι ανθοφόρα φυτά.

Τα δάση είναι επίσης σπίτι για πολλούς μύκητες. Μέχρι στιγμής έχουν ονομαστεί και ταξινομηθεί περίπου 144.000 είδη μυκήτων. Υπολογίζεται ότι η συντριπτική πλειοψηφία (πάνω από το 93 %) των μυκητιακών ειδών είναι επί του παρόντος άγνωστα στην επιστήμη. Τα δάση παρέχουν ενδιαιτήματα για σχεδόν 5000 είδη αμφιβίων (80% όλων των γνωστών ειδών), σχεδόν 7500 είδη πουλιών (75% όλων των πτηνών) και περισσότερα από 3700 διαφορετικά θηλαστικά. Η συντριπτική πλειοψηφία των εντόμων στον πλανήτη μας ζει σε δάση (FAO και UNEP, 2020).

Όλοι οι κάτοικοι των δασών συνδέονται σε ένα οικοσύστημα με τους συγκεκριμένους ρόλους τους, συμβάλλοντας στη ζωή και τη βιοποικιλότητα. Με τη συμβολή τους στη γονιμότητα του εδάφους, τη διασπορά των σπόρων και τις διαδικασίες αποσύνθεσης συνθέτουν ένα σύνολο, χωρίς το οποίο μια ζωή στη Γη είναι αδιανόητη.

Σύντομο εκπαιδευτικό βίντεο, που δημιουργήθηκε από τον Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO): https://www.youtube.com/watch?v=DWtslaGVf_U

Πώς θα ορίζατε το δάσος;

Θα αλλάζατε τον ορισμό μετά τη μελέτη αυτής της ενότητας;

4 Απειλές για τα δάση

4.1 Σημασία των δασών για το κλίμα και το περιβάλλον

Τα δάση αποκαλούνται συχνά οι πνεύμονες της Γης. Είναι το σύστημα υποστήριξης της ζωής μας, καθαρίζουν τον αέρα που αναπνέουμε, φιλτράρουν το νερό που πίνουμε και προλαμβάνουν τη διάβρωση. Τα δάση είναι αναμφισβήτητοι βοηθοί στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Η διατήρηση, η αποκατάστασή τους και ο σεβαστός χειρισμός τους είναι υψίστης σημασίας. Αλλά δυστυχώς, βρίσκονται επίσης υπό πολλές απειλές, επομένως εναπόκειται στους ανθρώπους να αναγνωρίσουν αυτές τις απειλές και να δράσουν εναντίον τους όσο περισσότερο μπορούμε.

Οι απειλές διαφέρουν από περιοχή σε περιοχή. Στις τροπικές περιοχές, για παράδειγμα, οι αγροτικές επιχειρήσεις καθαρίζουν τα δάση για να δημιουργήσουν χώρο για πράγματα όπως εκτροφή βοοειδών, φοινικέλαιο και φυτείες σόγιας για ζωοτροφές. Τα δέντρα σε όλο τον κόσμο κόβονται για την παραγωγή χαρτιού, ξύλινων δαπέδων κ.λπ. (Greenpeace, s.a.).

1. **Κλιματική Αλλαγή** (δασικές πυρκαγιές, πλημμύρες κ.λπ.).
2. **Παράσιτα** (π.χ. καφέ σήψη ρίζας – ασθένεια που προκαλείται από μύκητες με αποτέλεσμα το θάνατο ενός δέντρου, χριστουγεννιάτικο σκαθάρι, σκαθάρι του τσιγάρου – που προκαλεί ζημιά στα φύλλα των δέντρων).
3. **Χωροκατακτητικά είδη** (κάθε είδος που δεν είναι αυτοφυές σε ένα συγκεκριμένο οικοσύστημα και είναι επιβλαβές για αυτό).
4. **Αλλαγή χρήσης γης** (αποδάσωση).
5. **Φυσικές καταστροφές** (πυρκαγιές, πλημμύρες).

4.2 Κλιματική αλλαγή

Η κλιματική αλλαγή είναι ένας από τους παράγοντες που αποτελούν απειλή για την ανθρωπότητα καθώς και για τα δάση. Το συγκεκριμένο κλίμα καθορίζει τον τύπο του δάσους σε μια συγκεκριμένη τοποθεσία. Καθώς αλλάζει, τα δάση πρέπει να προσαρμοστούν, αλλά η προσαρμογή χρειάζεται χρόνο. Αυτό συχνά οδηγεί σε απώλεια των δασών, της βιοποικιλότητάς τους και της ικανότητάς τους να μετριάσουν τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής (PEFC, s.a.).

Μερικές από τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής που επηρεάζει και τα δάση είναι: φυσικές καταστροφές, μεταβαλλόμενες καιρικές συνθήκες, λιwσίμο των πολικών πάγων, άνοδος της στάθμης της θάλασσας και ξηρασία. Η κλιματική αλλαγή επιτρέπει επίσης στα χωροκατακτητικά είδη φυτών και εντόμων να αποκτήσουν το πλεονέκτημα έναντι των ιθαγενών ειδών. Τα δάση έχουν τη δύναμη να καταπολεμήσουν την κλιματική αλλαγή, αλλά είναι επίσης ευάλωτα στις μεταβαλλόμενες κλιματικές συνθήκες (PEFC, s.a.).

Σύντομο εκπαιδευτικό βίντεο για το πώς τα δάση βοηθούν στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, κατασκευασμένο από το PEFC: <https://www.youtube.com/watch?v=VNo2GkPVnLYm>

4.3 Πυρκαγιές

Τα τελευταία χρόνια πολλές χώρες σε όλο τον κόσμο έχουν έρθει αντιμέτωπες με εκτεταμένες δασικές πυρκαγιές. Το 2021, οι δασικές πυρκαγιές έπληξαν σοβαρά την Καλιφόρνια, την Τουρκία και το Μεξικό. Στην Ευρώπη κάθε καλοκαίρι η περιοχή της Μεσογείου είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένη από πλευράς πυρκαγιών (Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, 2022).

Η ζημιά που προκλήθηκε χρειάζεται πολλά χρόνια για να αποκατασταθεί. Οι πυρκαγιές επηρεάζουν σκληρά και ορισμένες γειτονικές χώρες στην περιοχή της Μεσογείου, προκαλώντας μεγάλο αριθμό ανθρώπινων θυμάτων και ζημιών. ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΚΚΕρ Δασικές πυρκαγιές στην Ευρώπη, τη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική Το 2021 δημοσιεύτηκε πριν από το τέλος του 2022, αλλά ήδη αναφέρθηκε ότι το έτος 2022 αναγνωρίστηκε ως το έτος με τον υψηλότερο αριθμό πυρκαγιών από το 2006 (San-Miguel-Ayanz et al. , 2022).

Εικόνα 3 και Εικόνα 4: Πυροσβέστες που καταπολεμούν τη φωτιά. Επακόλουθο της πυρκαγιάς. Φωτογραφίες από Mikhail Serdyukov (F3) and Intricate Explorer (F4) on Unspalsh

4.4 Deforestation

Η έκτασή τους μειώνεται, ιδιαίτερα στις τροπικές περιοχές. Η εκτίμηση των παγκόσμιων δασικών πόρων του FAO (FRA) 2020 υπολόγισε ότι 420 εκατομμύρια εκτάρια δάσους αποψιλώθηκαν (μετατραπούν σε άλλες χρήσεις γης) μεταξύ 1990 και 2020. Ο ρυθμός μειώθηκε κατά την περίοδο, αλλά η αποψίλωση εξακολουθούσε να υπολογίζεται σε 10 εκατομμύρια εκτάρια ετησίως το 2015–2020 (περίπου 0,25 % ετησίως). Αυτή η αποψίλωση δεν συνδυάστηκε πλήρως με τη δάσωση και τη φυσική επέκταση των δασών, που υπολογίζεται σε περίπου 5 εκατομμύρια εκτάρια ετησίως κατά την ίδια περίοδο (FAO, 2022).

Ο κύριος μοχλός της αποψίλωσης των δασών αναγνωρίζεται ότι είναι η γεωργία, καθώς τα δάση καθαρίζονται για να δημιουργηθεί χώρος για καλλιέργειες ή εκμεταλλεύσεις βοοειδών. Το ενδιαφέρον είναι ότι μόνο ένα μικρό ποσοστό της παγκόσμιας αποψίλωσης των δασών προκαλείται άμεσα από τον δασικό τομέα μέσω της εγκατάστασης φυτειών και της υπερεκμετάλλευσης ξυλείας, για παράδειγμα (PEFC, s.a.). Καθώς ο πληθυσμός αυξάνεται, οι ανάγκες είναι μεγαλύτερες, γεγονός που επηρεάζει και τα δάση. Επομένως, υπάρχει πραγματική ανάγκη να ληφθούν μέτρα πριν τα πράγματα ξεφύγουν ακόμη περισσότερο από τον έλεγχο όπως είναι ήδη.

Σύντομο εκπαιδευτικό βίντεο για τις απειλές των δασών, κατασκευασμένο από το PEFC: <https://www.youtube.com/watch?v=EmyO4lrBGfw>

Εικόνα 5: Συνέπειες αποψίλωσης των δασών, Φωτογραφία από τον Dave Herring στο Unsplash

Κατονομάστε τις απειλές για τα δάση και ποιες είναι οι συνέπειές τους.

5 Τι μπορούμε να κάνουμε για να προστατεύσουμε τα δάση;

Υπάρχουν πολλές πρωτοβουλίες παγκοσμίως με χρήσιμες συστάσεις για το τι μπορεί να κάνει ένα άτομο ως άτομο για την προστασία των δασών. Η Greenpeace ηγείται μιας εκστρατείας για την προστασία των δασών – μια μελλοντική εκστρατεία χωρίς αποψίλωση των δασών. για παράδειγμα, επισημαίνοντας ότι η καλύτερη λύση για την προστασία των δασών και, κατά συνέπεια, την προστασία του πλανήτη μας από την κλιματική αλλαγή είναι να σταματήσει η αποψίλωση των δασών συνολικά και παράλληλα να βοηθήσουμε στην αποκατάσταση των ήδη χαμένων δασών. Ως λύση, η Greenpeace προσφέρει πολλά σημεία για το πώς μπορεί να επιτευχθεί ο στόχος της καμπάνιας τους:

- Υποστηρίξτε τις προσπάθειες για ενίσχυση των φωνών των αυτόχthonων πληθυσμών και των παραδοσιακών δασικών κοινοτήτων.
- Μειώστε την κατανάλωση προϊόντων μιας χρήσης.
- Απαιτήστε τα προϊόντα δασικής προέλευσης που αγοράζετε να είναι κατασκευασμένα από 100% υλικά ανακυκλωμένου περιεχομένου μετά την κατανάλωση και όταν τα προϊόντα είναι κατασκευασμένα από παρθένο δάσος, απαιτήστε η προμήθεια να γίνεται με περιβαλλοντικά και κοινωνικά υπεύθυνο τρόπο.
- Κάντε ενημερωμένες επιλογές τροφίμων. Υπάρχουν πολλοί λόγοι για να υιοθετήσετε μια φυτική διατροφή ή να μειώσετε την κατανάλωση ζωικών προϊόντων, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας των δασών και της φύσης.
- Απαιτήστε από τις εταιρείες να δεσμευτούν να μειώσουν την αποψίλωση των δασών μέσω πολιτικών φιλικών προς τα δάση και να τηρήσουν αυτές τις δεσμεύσεις.
- Εκπαιδεύστε τους φίλους, την οικογένειά σας και την κοινότητά σας για το πώς οι καθημερινές μας ενέργειες μπορούν να επηρεάσουν τα δάση σε όλο τον κόσμο.
- Απαιτήστε από τις κυβερνήσεις σας να προμηθεύονται μόνο δασικά προϊόντα με τρόπο που να διασφαλίζει την προστασία της φύσης και να σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα.
- Αποφύγετε ψευδείς λύσεις όπως βιοκαύσιμα, βιομάζα ή αντισταθμίσεις άνθρακα που βασίζονται σε ευσεβείς πόθους, αλλά στην πράξη απελευθερώνουν περισσότερες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.

Πηγή: Greenpeace. (s. a.).

Βίντεο σχετικά με τη σημασία των δασών και πιθανές λύσεις για την προστασία τους, από την Ecosia:

<https://www.youtube.com/watch?v= dWJVHIE9S8>

Μερικά βήματα που μπορούμε να κάνουμε για την προστασία των δασών περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- Η διαχείριση των δασών ως το κλειδί για όλες τις προσπάθειες διατήρησης, η οποία θα πρέπει να επιτυγχάνεται με τη συνεργασία κυβέρνησης, μη κυβερνητικών οργανώσεων και κοινού μέσω ενός κατάλληλου συστήματος διαχείρισης (προγράμματα κατάρτισης, έρευνες, έρευνες).
- Αύξηση του μεγέθους των προστατευόμενων περιοχών (εθνικά πάρκα).
- Έλεγχος δασικών πυρκαγιών. Οι πυρκαγιές στα δάση είναι συχνές, αλλά πολύ επιβλαβείς. Μπορούν να εμφανιστούν φυσικά ή με ανθρώπινη παρέμβαση. Σε κάθε περίπτωση, η καταπολέμηση των δασικών πυρκαγιών θα πρέπει να είναι πάντα ενημερωμένη με τις πιο πρόσφατες τεχνικές.
- Ρυθμιζόμενη κοπή δέντρων και αναδάσωση.
- Συμμετοχή της κυβέρνησης σε ενέργειες όπως η ενθάρρυνση των δασικών αναπτυξιακών δραστηριοτήτων όπως η κοινωνική δασοκομία, η αγροτοδασοκομία κ.λπ., και η ρύθμιση της εμπορικής χρήσης δασικών προϊόντων.
- Υποστηρίξτε το δάσος (για παράδειγμα: υποστηρίξτε δημόσια για προστατευόμενες περιοχές).
- Καταναλώστε με τρόπο φιλικό προς το δάσος (για παράδειγμα: αποφύγετε προϊόντα με φοινικέλαιο).

Η φροντίδα των δασών είναι απαραίτητη εάν θέλουμε να τα διατηρήσουμε και να διατηρήσουμε τον ρόλο τους ως παράγοντες μετριασμού του κλίματος. Ακόμη και μικρά βήματα όπως το να μην ανάψετε φωτιά στο δάσος, να μην βλάψετε κανένα είδος, να μην πετάξετε σκουπίδια ή αποτσίγαρα

είναι σημαντικά και είναι κάτι που μπορεί να κάνει κάθε άτομο χωρίς καμία απολύτως προσπάθεια.

Εικόνα 6: Πριν και μετά, Φωτογραφία από Justus Menke on Unsplash

Μπορείτε να σκεφτείτε οποιαδήποτε άλλη ενέργεια, βήμα ή σύσταση που μπορεί να γίνει για την προστασία των δασών

6 Δράσεις και πολιτικές

6.1 Δράσεις

Το 2021 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε τη Νέα Δασική Στρατηγική της ΕΕ για το 2030 ως μία από τις εμβληματικές πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.

Στόχοι

Όπως ορίζεται στη δασική στρατηγική της ΕΕ έως το 2030, οι στόχοι είναι:

- Προστατέψτε τα δάση και την αξία των πολλών υπηρεσιών οικοσυστήματος που παρέχουν.
- Φυτέψτε τουλάχιστον 3 δισεκατομμύρια επιπλέον δέντρα στην ΕΕ έως το 2030.

- Συμβολή σε μια σύγχρονη, κλιματικά ουδέτερη, αποδοτική ως προς τους πόρους και ανταγωνιστική οικονομία.
- Διατηρήστε τις ζωνές αγροτικές περιοχές και βοηθήστε στη διατήρηση των πλούσιων αγροτικών πληθυσμών.
- Διασφαλίστε ότι τα προϊόντα που καταναλώνονται στην ΕΕ δεν συμβάλλουν στην παγκόσμια

αποψίλωση των δασών. Source: European Commission. (2021).

Εικόνα 7: Υγιές δάσος, Φωτογραφία από: Paul Summers on Unsplash

6.2 Ειδικές πολιτικές της Νέας δασικής στρατηγικής της ΕΕ για το 2030

Παρακολούθηση δασών

Διασφάλιση της έγκαιρης και ακριβούς ενημέρωσης για την κατάσταση και τη διαχείριση των δασών της ΕΕ. Για να βελτιωθεί η παρακολούθηση των δασών, αυτές οι πληροφορίες θα οδηγήσουν σε περισσότερες αποφάσεις βάσει δεδομένων για τα δάση.

Για την επίτευξη αυτού του στόχου, η Επιτροπή αναπτύσσει ένα πλαίσιο παρακολούθησης δασών σε επίπεδο ΕΕ για να παρέχει ανοιχτή πρόσβαση στις προαναφερθείσες πληροφορίες.

Η πρώτη κοινή βάση δεδομένων για πληροφορίες για τα δάση στην Ευρώπη ονομάζεται Forest Information System for Europe (FISE). Η διαδικτυακή πύλη παρέχει εξατομικευμένες πληροφορίες σε εθνικούς, ευρωπαϊκούς και διεθνείς φορείς χάραξης πολιτικής, εμπειρογνώμονες που εργάζονται στη δασική βιομηχανία, ιδιοκτήτες δασών και οικολόγους, καθώς και σε επιστήμονες και ερευνητές.

Δασικές πυρκαγιές

Η λήψη μέτρων για την πρόληψη των πυρκαγιών είναι ένας από τους πιο αποτελεσματικούς τρόπους αντιμετώπισης αυτής της αυξανόμενης απειλής. Οι πυρκαγιές γίνονται όλο και πιο συχνές στην Ευρώπη, γεγονός που προκαλεί σοβαρές ζημιές στο περιβάλλον και στους ανθρώπους.

Εργαλεία που είναι χρήσιμα για την πρόληψη ή την αντιμετώπιση της πυρκαγιάς:

Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών για τις Δασικές Πυρκαγιές (EFFIS) υποστηρίζει τις υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για την προστασία των δασών από πυρκαγιές στην ΕΕ και τις γειτονικές χώρες. Παρέχει ενημερωμένες και αξιόπιστες πληροφορίες για τις πυρκαγιές στην Ευρώπη.

Η ομάδα εμπειρογνομόνων για τις δασικές πυρκαγιές βοηθά την Επιτροπή να επανεξετάσει τις τάσεις των δασικών πυρκαγιών στην Ευρώπη και να καθορίσει τις κατάλληλες και αποτελεσματικές αντιδράσεις.

Ο Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ συντονίζει την πανευρωπαϊκή βοήθεια σε περιόδους κρίσεων. Μεταξύ 2007 και 2019, το 30% όλων των αιτημάτων για βοήθεια μέσω του μηχανισμού ήταν απόκριση σε πυρκαγιές. Ο Μηχανισμός αναβαθμίστηκε με rescEU το 2019, δημιουργώντας ένα νέο ευρωπαϊκό αποθεματικό, το οποίο περιλαμβάνει πυροσβεστικά αεροπλάνα και ελικόπτερα.

Το Κέντρο Συντονισμού Αντιμετώπισης Έκτακτης Ανάγκης παρακολουθεί κινδύνους δασικών πυρκαγιών και καταστάσεις έκτακτης ανάγκης σε όλη την Ευρώπη, με την υποστήριξη εθνικών και ευρωπαϊκών υπηρεσιών παρακολούθησης, όπως το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών Δασικών Πυρκαγιών.

Αποψίλωση των δασών

Η αποψίλωση και η υποβάθμιση των δασών είναι οι μεγαλύτερες απειλές για τα δάση. Ως εκ τούτου, η ΕΕ ετοίμασε το σχέδιο για τη συμβολή στη βελτίωση της υγείας των υφιστάμενων δασών και τη σημαντική αύξηση της βιώσιμης δασικής κάλυψης βιοποικιλότητας παγκοσμίως.

Στόχοι:

- Μείωση του αποτυπώματος της κατανάλωσης της ΕΕ στην ξηρά και ενθάρρυνση της κατανάλωσης στην ΕΕ προϊόντων από αλυσίδες εφοδιασμού χωρίς αποψίλωση των δασών.
- Εργαστείτε σε συνεργασία με χώρες παραγωγούς για τη μείωση των πιέσεων στα δάση.
- Ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας για την ανάσχεση της αποψίλωσης και της υποβάθμισης των δασών και την ενθάρρυνση της αποκατάστασης των δασών.
- Ανακατεύθυνση της χρηματοδότησης για την υποστήριξη πιο βιώσιμων πρακτικών χρήσης γης.

- Υποστήριξη της διαθεσιμότητας και της ποιότητας των πληροφοριών για τα δάση και τις αλυσίδες εφοδιασμού εμπορευμάτων, την πρόσβαση σε αυτές τις πληροφορίες και υποστήριξη της έρευνας και της καινοτομίας.

Ενώ σχεδιάζονται, δράσεις και στρατηγικές και στρέφονται ξεκάθαρα προς ένα καλύτερο μέλλον όσον αφορά τη φροντίδα των δασών σε όλο τον κόσμο και, στη συνέχεια, τη συμβολή στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, εξακολουθούν να συμβαίνουν πράγματα που δυστυχώς, σκόπιμα ή ακούσια βλάπτουν τα δάση.

Είναι σημαντικό να αναλάβουμε δράση σε ατομικό και κοινοτικό επίπεδο και να αρχίσουμε να εκπαιδεύουμε, να ενθαρρύνουμε και να προάγουμε την καλύτερη φροντίδα όλων των δασών στον

πλανήτη μας. (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2021)

Εικόνα 8: Μετά την κοπή. Φωτογραφία από Kat Closon on Unsplash

Λένε ότι ποτέ δεν είναι αργά για να ξεκινήσεις, αλλά για το δάσος αύριο μπορεί να είναι!

7 Ζητήματα

Οργανισμοί εκστρατείας όπως η Greenpeace προειδοποιούν ενεργά για το greenwashing και την παραπλανητική σήμανση στη δασική βιομηχανία.

Ως άτομα, μπορούμε να συνεισφέρουμε ελέγχοντας διπλά την επωνυμία ή την πιστοποίηση, προτού αποφασίσουμε να χρησιμοποιήσουμε το επιθυμητό αντικείμενο που θα μπορούσε ενδεχομένως να είναι επιβλαβές για το κλίμα και τη διατήρηση των δασών.

Εικόνα 9 και Εικόνα 10: Βιομηχανία ξυλείας, Φωτογραφίες από Ruben Hanssen (F8) and Georg Eiermann (F9) on Unsplash

8 Καλές πρακτικές

8.1 Careforest Project

Το έργο εστιάζει σε δύο βασικούς στόχους:

- Ευαισθητοποίηση σχετικά με την ανάγκη φροντίδας και προστασίας των δασών και ενίσχυση της ικανότητας των ευρωπαίων πολιτών να αντιμετωπίσουν αυτήν την τρέχουσα πρόκληση των δασών.
- Η προστασία των πολιτών από τον κίνδυνο ανθρωπίνων απωλειών σε καταστροφές δασικών πυρκαγιών.

Το Project Careforest παρείχε υλικό σε μαθητές σχετικά με τα δάση και την κλιματική αλλαγή, τα οποία σήμερα θεωρούνται βασικές ικανότητες παγκοσμίως.

Εταίροι από την Ισπανία, την Πορτογαλία, τη Ρουμανία και τη Νορβηγία ετοίμασαν υλικά που καθοδηγούν όλες τις σημαντικές πτυχές όσον αφορά τη φροντίδα των δασών. Το φιλικό προς τον χρήστη ηλεκτρονικό βιβλίο περιλαμβάνει σχετικές πληροφορίες για θέματα που σχετίζονται με τη Βιοποικιλότητα, την Οικονομία, την Κοινότητα και τη Φωτιά, με στόχο την προώθηση της αλλαγής νοοτροπίας που είναι απαραίτητη για την καταπολέμηση των κύριων προκλήσεων της Ευρώπης όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος και τη μείωση αυτών των δράσεων και συμπεριφορές που συμβάλλουν στην κλιματική αλλαγή.

Όλο το υλικό του έργου είναι διαθέσιμο στον ιστότοπο του έργου: <https://www.careforest.eu/about/>
Κάτω από αυτόν τον σύνδεσμο, υπάρχουν επίσης κινούμενα βίντεο και άλλο χρήσιμο υλικό για μελέτη: <https://www.careforest.eu/e-book/>

8.2 WECAN – Women’s Earth and Climate Action Network, International has an initiative Amazon Women for forests

Μέσω ανεξάρτητων πρωτοβουλιών και συλλογικής εργασίας, το WECAN International εργάζεται για να υποστηρίξει ιθαγενείς γυναίκες ηγέτες, να δημιουργήσει τοπικές ικανότητες και να προωθήσει τη μακροπρόθεσμη προστασία του τροπικού δάσους του Αμαζονίου και των ανθρώπων του μέσω της υπεράσπισης, της εκπαίδευσης, των σχέσεων με τα μέσα ενημέρωσης, της συμμετοχής σε διεθνή φόρουμ και της άμεσης δράσης. Επίσης φιλοξένησαν και συνδιοργάνωσαν διάφορες εκδηλώσεις και δράσεις στον Εκουαδόρ, το Περού, τη Γαλλία, τις ΗΠΑ και άλλες χώρες, προκειμένου να φέρουν τις φωνές των ιθαγενών γυναικών του Αμαζονίου στο προσκήνιο των συνομιλιών για το κλίμα, τα δικαιώματα των ιθαγενών και την προστασία του πλανήτη μας.

Περισσότερα για την πρωτοβουλία: <https://www.wecaninternational.org/amazon>

Εικόνα 11: Αυτόχθονο άτομο στο δάσος, Φωτογραφία από Deb Dowd on Unsplash

8.3 Forests for Future

Το Project Forests for Future (EUKI) αναπτύσσει προσεγγίσεις για τη βελτιστοποίηση της διαχείρισης των δεξαμενών άνθρακα στα δάση της Σλοβενίας και, κατά συνέπεια, την αύξηση του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής. Οι δραστηριότητες του έργου περιλαμβάνουν την ανάπτυξη συστάσεων για την ενσωμάτωση μέτρων μετριασμού και προσαρμογής της κλιματικής αλλαγής στην εθνική πολιτική και νομοθεσία για τα δάση και την κλιματική αλλαγή, που θα προσδιορίζουν βασικές νομοθετικές και οργανωτικές προσαρμογές που θα συμβάλουν στον καλύτερο μετριασμό και προσαρμογή στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Το έργο έχει εντοπιστεί για ιδιαιτερότητες των δασών της Σλοβενίας και υλοποιείται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας για το Κλίμα (EUKI). Ο κύριος εταίρος του έργου είναι η Δασική Υπηρεσία της Σλοβενίας. Δραστηριοποιούνται στον τομέα του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής καθώς και σε άλλα έργα και δράσεις και αποτελούν παράδειγμα καλών πρακτικών στον τομέα της διατήρησης των δασών.

Το μότο τους είναι:

“Διατήρηση και ανάπτυξη κοντά στη φύση των δασών της Σλοβενίας και όλων των λειτουργιών τους για την αειφόρο και καλή διαχείριση και χρήση τους καθώς και για τη διατήρηση της φύσης στο δασικό χώρο για το καλό των σημερινών και των μελλοντικών γενεών.”

Η αρχική σελίδα της Δασικής Υπηρεσίας της Σλοβενίας:

<http://www.zgs.si/eng/homepage/index.html>

9 ΑΝΑΦΟΡΕΣ:

Connecticut Department of Energy & Environmental Protection. (2021). *Carbon and forests*. Retrieved from: <https://portal.ct.gov/DEEP/Forestry/Climate-Change/Carbon-and-Forests>

EEA. (2016). *European forest ecosystems, State and trends*, EEA Report No 5/2016. Retrieved from: <https://www.eea.europa.eu/publications/european-forest-ecosystems>

European Commission, Directorate-General for Agriculture and Rural Development. (2021). COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS (2022), *New EU Forest Strategy for 2030*. Retrieved from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021DC0572#footnote1>

European Commission, Environment, *Forests*. (2022). Retrieved from: https://environment.ec.europa.eu/topics/forests_en

European Parliamentary Research Service. (2022). *Forest fires and forestry policy*. Retrieved from: <https://epthinktank.eu/2022/07/18/forest-fires-and-forestry-policy/>

Eurostat. (2023). *Forests, forestry and logging*. Retrieved from: [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Forests, forestry and logging](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Forests,_forestry_and_logging)

Eurostat. (2021). 39% of the EU is covered with forests. Retrieved from: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20210321-1>

FAO. (2022). *The State of the World's Forests 2022. Forest pathways for green recovery and building inclusive, resilient and sustainable economies*. Rome, FAO. DOI: <https://doi.org/10.4060/cb9360en>

FAO and UNEP. (2020). *The State of the World's Forests 2020. Forests, biodiversity and people*. Rome. DOI: <https://doi.org/10.4060/ca8642en>

FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations). (2020). *Global Forest Resources Assessment 2020 – Key findings*. Rome. Retrieved from: <https://doi.org/10.4060/ca8753en>

FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations). (2020). *Global Forest Resources Assessment 2020 – Terms and definitions, FRA 2020*. Rome. Retrieved from: <https://www.fao.org/3/I8661EN/i8661en.pdf>

Greenpeace. (s. a.). *Solutions to Deforestation. How to save forests and wildlife while stabilizing our climate*. Retrieved from: <https://www.greenpeace.org/usa/forests/solutions-to-deforestation/>

Lindsey, R. (2023). *Climate Change: Atmospheric Carbon Dioxide*. Retrieved from: <https://www.climate.gov/news-features/understanding-climate/climate-change-atmospheric-carbon-dioxide>

NOAA. (2019). *Carbon Cycle*. Retrieved from: <https://www.noaa.gov/education/resource-collections/climate/carbon-cycle>

NOAA. (2019). *What is the Carbon Cycle?* Retrieved from: <https://oceanservice.noaa.gov/facts/carbon-cycle.html#transcript>

PEFC. (s. a.). *Threats to Forests*. Retrieved from: <https://pefc.org/what-we-do/why-forests-are-important/threats-to-forests>

San-Miguel-Ayanz, J., Durrant, T., Boca, R., Maianti, P., Libertá, G., Artés-Vivancos, T., Oom, D., Branco, A., de Rigo, D., Ferrari, D., Pfeiffer, H., Grecchi, R., Onida, M., Löffler, P. (2022). Forest Fires in Europe, Middle East and North Africa 2021 EUR 31269 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2022, ISBN 978-92-76-58585-5, DOI: 10.2760/34094, JRC130846. Retrieved from: https://joint-research-centre.ec.europa.eu/system/files/2022-10/Forest_Fires_Annual_report_2021_online.pdf